

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 11CoP/287/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1617203038
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 07. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Patrícia Železníková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2017:1617203038.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Patrície Železníkovej a členiek senátu Mgr. Aleny Čakváriovej a JUDr. Miroslavy Štannerovej vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. D. K., nar. XX.XX.XXXX, štátna občianka Slovenskej republiky a U. republiky, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Malacky, Záhorácka 2942/60A, Malacky, dieťa rodičov: otec - J. D., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť Slovenskej republiky, bytom XXX XX E. XXX, zastúpený Advokátskou kanceláriou AKAK s.r.o., so sídlom Slowackého 56, 821 04 Bratislava - Ružinov, a matka - H. C. K. O., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť U. republika, bytom M. K. XX, XXX XX H. a L. Mz XX, Y D., U. republika, zastúpená JUDr. Danielou Ježovou, LL.M., PhD., advokátkou so sídlom Javorinská 13, 811 03 Bratislava, o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, na odvolanie matky proti uzneseniu Okresného súdu Malacky zo dňa 22.03.2017, č.k. 9P/46/2017-32 takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie sa m e n í tak, že návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia sa z a m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Malacky uznesením zo dňa 22.03.2017, č.k. 9P/46/2017-32 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil matke povinnosť odovzdať maloletú A. D. K., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti otca.

2. Vec právne posúdil podľa § 39 ods. 1, 3 zák. č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, § 324 ods. 1, 3, § 325 ods. 1, § 329 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“), § 367 ods. 1, 3 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „C.m.p.“), článku 18 Dohovoru o právach dieťaťa. Súd prvej inštancie po oboznámení sa s návrhom otca, doloženými dokladmi a so správou z psychologického poradenstva dospel k záveru, že návrh otca je dôvodný. Podľa názoru súdu prvej inštancie je v záujme dieťaťa jeho odovzdanie otcovi, keď maloletá odmieta návrat do U. republiky, ako vyplýva z jej vyjadrenia pred psychológom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Malackách. Konštatoval, že maloletá má osem rokov, je rozumovo vyspelá, dokáže vyjadriť svoj názor. Poukázal na Dohovor o právach dieťaťa, právo dieťaťa slobodne vyjadriť názor a potrebu vziať do úvahy požiadavky dieťaťa v záležitostiach, ktoré sa ho týkajú. Mal preukázané, že maloletá je v osobnej starostlivosti matky, opakovane sa vyjadruje, že chce ostať u otca, s ktorým je v intenzívnom kontakte. Súd prvej inštancie konštatoval, že predložené mediačné dohody nemajú právnu záväznosť a preto otázka výkonu osobnej starostlivosti o maloletú nie je riadne upravená. Osvojil si tvrdenia otca, že mediačnú dohodu uzavrel pod tlakom a z obavy, že už neuvidí svoju dcéru. Súd prvej inštancie mal preukázané, že rodičia dieťaťa sú stále manželia, maloletá je aj občanom Slovenskej republiky a rodičovské práva a povinnosti k nej majú obaja rodičia. Mal preukázané, že maloletá sa narodila na území Slovenskej republiky, kde vyrastala, mala zázemie do doby, kým ju matka bez súhlasu otca zadržala v U. republike. K potrebe nariadenia neodkladného opatrenia dospel

s ohľadom na maloletou prezentovaný názor a vyslovenú túžbu ostať s otcom na území Slovenskej republiky s prihliadnutím na predchádzajúce konanie matky, ktorá v minulosti zadržala maloletú v U. republike a vymienila si uzatvorenie mediačnej dohody ako podmienky k tomu, aby sa otec mohol stretávať s maloletou. Súd prvej inštancie považuje z psychologického hľadiska za vhodnejšie (najmä pre ďalší zdravý vývoj dieťaťa) zotrvanie maloletej u otca až do definitívneho vyriešenia otázky ohľadom návratu, resp. nevydania maloletej do cudziny.

3. Proti uzneseniu podala odvolanie matka maloletej prostredníctvom svojej právnej zástupkyne, ktorá rozhodnutie súdu prvej inštancie navrhla zmeniť a návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnuť. Namietala, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je založené na nepravdivých skutočnostiach, súd prvej inštancie nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázala na to, že do nariadenia neodkladného opatrenia sa rodičia pri výkone rodičovských práv a povinností riadili mediačnou dohodou uzavretou v U.. Vo februári 2017 prišla s maloletou na Slovensko za účelom realizácie styku otca s dieťaťom v zmysle mediačnej dohody, netušiac o zámere otca podať návrh na súd. Namietala tvrdenia otca o jej nedostatočnej starostlivosti o maloletú. Uviedla, že maloletá pozná rovnako dobre prostredie Slovenska aj U.. V U. navštevuje základnú školu, dosahuje výborné výsledky, venuje sa hre na piano a plávaniu, je uzrozumená, že žije v U. a na Slovensko chodí za otcom, čo je pre ňu prirodzené. Nesúhlasila s tvrdením otca o podpise mediačnej dohody pod nátlakom, keď túto podpísal slobodne, jej obsah mu bol vysvetlený, prizvanie si tlmočníka k jej uzavretiu bolo na jeho úvahe. Zdôraznila, že mediačnú dohodu vo všetkých dohodnutých článkoch doposiaľ riadne dodržiavala. Podľa jej názoru, vyjadrenie maloletej o túžbe ostať na Slovensku je výsledkom otcovej manipulácie, resp. manipulácie starých rodičov. Namietala, že rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo nariadené bez osvedčenia základných predpokladov a podmienok, vychádza z poloprávd a prejedikuje práva a povinnosti rodičov bez bližšieho skúmania podstatných okolností. Nesúhlasila s argumentáciou otca o potrebe maloletú pred ňou ochraňovať z dôvodu ním uvádzanej hrozby nebezpečenstva. Namietala, že rozhodnutím súdu prvej inštancie jej bol odňatý kontakt s maloletou, ktorý je aktuálne závislý iba od svojvôle otca. Dala do pozornosti, že otec zatajil jej doručovaciu adresu, ktorú na Slovensku používa, nerešpektoval mediačnú dohodu rodičov a bez jej vedomia okamžite využil krajný prostriedok na dosiahnutie svojho zámeru. Namietala právomoc slovenského súdu vo veci konať a rozhodnúť z dôvodu, že vo veci opatrovníckych práv k maloletej je daná právomoc ekvádorského súdu ako súdu krajiny obvyklého pobytu maloletej. Poukázala na skutočnosť, že obvyklý pobyt maloletej je na území U., kde žila od roku 2014 a na územie Slovenskej republiky sa dostavila len za účelom výkonu styku s otcom. Poukázala na to, že otec bez jej súhlasu neoprávnene maloletú zadržal na území Slovenskej republiky a odmieta ju vrátiť naspäť do krajiny jej obvyklého pobytu. Dala do pozornosti, že otec súhlasil s pobytom maloletej v U. dobrovoľným podpísaním mediačnej dohody. Mediačná dohoda má účinnosť vykonateľného rozsudku rozsúdenej veci a realizuje sa rovnakým spôsobom ako rozsudok poslednej inštancie. Spochybňovanie dobrovoľného uzavretia mediačnej dohody otcom považovala za účelové. Na podporu svojho tvrdenia o dobrovoľnom uzavretí mediačnej dohody zo strany otca poukázala aj na skutočnosť, že otec na území U. doposiaľ neinicioval konanie o návrat maloletej. Namietala nemožnosť použitia ust. § 39 ods. 3 Zákona o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom na prípady zverenia dieťaťa do osobnej starostlivosti rodiča, keďže sa týka výlučne nevyhnutných opatrení na ochranu maloletého dieťaťa, kedy ide o najkrajnejšie prípady potreby ochrany maloletého dieťaťa, ktoré nie sú v danom prípade splnené. Zdôraznila, že maloletá sa na území Slovenskej republiky zdržiava neoprávnene bez jej súhlasu, ktorú skutočnosť tvrdia obaja účastníci. Vzhľadom k tomu, že nesúhlasí s konaním otca, ktorý maloletú na území Slovenskej republiky neoprávnene zadržáva, iniciovala na príslušnom súde konanie o návrat. Namietala, že súd prvej inštancie jej odňal bez akéhokoľvek dokazovania možnosť vyjadriť sa k návrhu a pristúpil k opatreniu, ktoré je prijímané len v krajných prípadoch. Navrhla zastaviť konanie podľa § 161 ods. 1, 2 C.s.p. a vyhlásiť, že súd nemá právomoc na rozhodnutie vo veci, alternatívne navrhla rozhodnutie súdu prvej inštancie zmeniť a návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnuť.

4. Otec vo svojom vyjadrení k odvolaniu matky prostredníctvom právneho zástupcu navrhol potvrdiť rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne a právne správne. Za správny považoval postup v kontexte ustanovení Civilného mimosporového poriadku a práva maloletého dieťaťa byť v konaní vypočutý. Podľa názoru otca, mediačná dohoda nikdy nepredstavovala kompromis ohľadne výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej, ale aspoň základnú garanciu kontaktu medzi ním a dieťaťom. Snažil sa s matkou dohodnúť na návrate maloletej na územie Slovenskej republiky, na čo matka nereagovala. Matka vytrhla maloletú z prostredia Slovenskej republiky, zo zaužívaného života. Tvrdil, že články

mediačnej dohody boli nadiktované a nemal možnosť ich meniť z dôvodu matkou prezentovaného stanoviska, že v prípade zmien v dohode, dieťa na Slovensko nevycestuje. Zdôraznil, že návštevy maloletej na území Slovenskej republiky sa realizovali vždy len jedenkrát do roka, pre zintenzívnenie styku musel vyvíjať činnosť smerujúcu k návšteve maloletej v U.. Zdôraznil, že mediačná dohoda nebola uzavretá na báze dobrovoľnosti z dôvodu, že maloletá sa nachádzala v čase jej podpisu na území U., kde ju matka neoprávnene premiestnila, hoci predtým šesť rokov žila na Slovensku. Predmetná dohoda podľa názoru otca nemá právne účinky na území Slovenskej republiky. Nesúhlasil s tvrdením o ovplyvňovaní a manipulovaní maloletej, keďže sa pred kolíznym opatrovníkom vyjadrovala slobodne, pokojne, opakovane zdôrazňovala túžbu vyrastať v prostredí na území Slovenskej republiky, ktoré prostredie je jej známe, žila tu od narodenia nepretržite po dobu šiestich rokov, pričom U. navštevovala len sporadicky cez prázdniny. Tvrdil, že maloletá má na území Slovenskej republiky vytvorené všetky podmienky a vhodné prostredie pre svoj rozvoj, plynule ovláda slovenský jazyk, je štátnou občianskou Slovenskej republiky. Vyslovil názor o vysokej pravdepodobnosti premiestnenia maloletej matkou do U. bez jej súhlasu. Dal do pozornosti, že maloletá v súčasnosti pokračuje v štúdiu na území Slovenskej republiky, zaradila sa do výučbového procesu, v škole je spokojná, pripravuje sa na rozdielové testy pre postup do ďalšieho ročníka. Uviedol, že rešpektuje postavenie matky a jej rolu v živote maloletej a ich vzájomný kontakt neobmedzuje. Namietal, že by sa dopustil akéhokoľvek konania, ktoré by zakladalo tvrdenie o neoprávnenom premiestnení, resp. zadržaní maloletej na území Slovenskej republiky, pretože matka prišla s maloletou na Slovensko dobrovoľne, pričom jej zotrvanie na území Slovenskej republiky je aprobované vykonateľným neodkladným opatrením. Zdôraznil, že nariadené neodkladné opatrenie nepredstavuje v danom prípade definitívnu úpravu pomerov maloletej, ale zakladá len opatrenia na to, aby sa maloletá legitímne zdržiavala na území Slovenskej republiky. Poukázal na konštatovanie súdu prvej inštancie o potrebe nariadenia neodkladného opatrenia až do vyriešenia otázky ohľadom návratu, resp. nevydania maloletej do cudziny, ktoré konanie matka iniciovala. Nesúhlasil so stanoviskom matky o obvyklom pobyte dieťaťa z dôvodu, že predmetná otázka bude riešená v rámci návratového konania, pričom bude potrebné prihliadať aj na ďalšie kritériá pre určenie obvyklého pobytu maloletej. Poukázal na definíciu pojmu obvyklý pobyt dieťaťa a potrebu skúmania integrácie dieťaťa v rámci sociálneho a rodinného prostredia, podmienky a dôvody pobytu dieťaťa na území členského štátu, ako aj jeho príslušnosť, zámer rodiča usadiť sa s dieťaťom v inom členskom štáte. Poukázal na rozsudok Súdneho dvora z 22.12.2010 vo veci L. H. c/a K. M.. Ak matka namieta, že jej bráni v kontakte s dcérou, poukázal na to, že matka disponuje cestovným pasom dieťaťa a existuje dôvodná obava, že maloletú opätovne premiestni do U.. Matka vyvoláva v maloletej psychickú nepohodu vytváraním spomienok na U., snahou dotlačiť ju k vysloveniu vôle, že sa chce vrátiť do U.

5. Kolízny opatrovník sa k odvolaniu matky v merite veci nevyjadril.

6. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 65, § 66 zák. č. 161/15 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej C.m.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 378 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej „C.s.p.“), a dospel k záveru, že odvolanie matky je dôvodné.

7. Podľa § 39 od. 3 Zákona o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej len „ZMPSP“), ak právomoc slovenského súdu vo veciach starostlivosti o maloletých nie je daná, slovenský súd urobí len opatrenia potrebné na ochranu osoby alebo majetku maloletého a upovedomí o tom príslušný orgán štátu obvyklého pobytu maloletého.

8. Odvolací súd sa v danej prejednávanej veci stotožnil s postupom súdu prvej inštancie iba v časti aplikácie ust. § 39 ods. 3 Zákona o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom. Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu a vyhodnotení listinných dôkazov konštatuje, že v danej veci nie sú splnené podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia v zmysle § 367 C.m.p., keďže v konaní nebola preukázaná nevyhnutná potreba bezodkladnej úpravy pomerov, ani obava, že exekúcia bude ohrozená (§ 325 C.s.p.). Pri rozhodovaní o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia je v danej veci potrebné vychádzať zo skutočnosti, že maloletá má obvyklý pobyt na území U., ako správne súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí opakovane konštatoval. Vzhľadom na túto podstatnú okolnosť prichádza do úvahy výhradne aplikácia ust. § 39 ods. 3 ZMPSP. Keďže v danom prípade právomoc slovenského súdu vo veci opatrovníckych práv k maloletej nie je daná, mohol súd prvej inštancie postupovať výhradne iba podľa ust. § 39 ods. 3 ZMPSP, ktorý upravuje postup súdu na prijatie opatrení potrebných na ochranu osoby alebo majetku za splnenia podmienok pre jeho nariadenie. Zverenie maloletého dieťaťa

do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, uložením povinnosti odovzdať maloleté dieťa druhému rodičovi, je opatrením prekračujúcim rámec upravený ust. § 39 ods. 3 ZMPSP. Z obsahu spisu vyplýva, že v zmysle uzatvorenej mediačnej dohody starostlivosť o maloletú doposiaľ zabezpečovala matka, ktorá za účelom realizácie styku otca s maloletou zabezpečila jej pobyt na území Slovenskej republiky. Za týchto okolností nemožno posúdiť faktický stav ako ocitnutie sa maloletého dieťaťa bez starostlivosti alebo ohrozenia jeho života a zdravia a potrebu jeho ochrany pred matkou, ktorá sa oň starala po dobu dvoch rokov. Odvolací súd považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za nesprávne aj v časti uloženia povinnosti matke odovzdať dieťa otcovi v čase, kedy otec v rámci realizácie styku s maloletou podľa mediačnej dohody mal maloletú v osobnej starostlivosti de facto od 1. marca do 31. marca.

9. Odvolacie námietky matky vzťahujúce sa k nariadeniu neodkladného opatrenia a hodnoteniu názoru maloletého dieťaťa považuje odvolací súd za opodstatnené. Súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil dôvody na nariadenie neodkladného opatrenia uvádzané otcom pre použitie ust. § 367 C.m.p., keď pri rozhodovaní vychádzal z názoru osemročného dieťaťa, jeho vyjadrenie, že chce zostať na Slovensku a snahy otca mu vyhovieť jeho protiprávnym zadržaním na území Slovenskej republiky. Za nedôvodné pre nariadenie takéhoto neodkladného opatrenia je rovnako potrebné považovať aj otcov vyslovený predpoklad o iniciovaní konania o nariadenie návratu maloletej matkou do budúcnosti. Odvolací súd zastáva názor, že takéto rozhodnutie súdu založené len na hypotetickej úvahe o návratovom konaní nemá oporu v zákone. V danom prípade odvolací súd zdôrazňuje, že súd prvej inštancie napriek nespochybniteľným zisteniam vyplývajúcim z obsahu spisu o obvyklom pobyte maloletej v U. a teda o právomoci ekvádorského súdu na konanie a rozhodovanie vo veci starostlivosti o maloleté dieťa, bez preukázania splnenia podmienok ustanovených v § 39 ods. 3 ZMPSP, svojím rozhodnutím poskytol právnu ochranu protiprávnemu konaniu otca.

10. Odvolací súd sa nestotožňuje ani s vysloveným právnym názorom súdu prvej inštancie, že výkon rodičovských práv a povinností k maloletemu dieťaťu nie je vôbec upravený, keďže mediačnú dohodu vyhodnotil ako právne nezáväznú. Odvolací súd poukazuje na bod 8.2. mediačnej dohody, uzatvorenej medzi rodičmi dňa 07.03.2016 v U. v Rade judikatúra - Národné mediačné centrum súdnej činnosti, spísanej v Zápisnici o mediácii č. 001.09.001. Z uvedeného článku totiž vyplýva, že zápisnica o mediácii obsahujúca dohodu, má rovnaký účinok ako právoplatný a vykonateľný rozsudok a vykoná sa rovnakým spôsobom ako sa vykonávajú rozsudky posledného stupňa, a to prostredníctvom exekučného konania bez toho, aby konajúci sudca prijal akúkoľvek výnimku, okrem i tých, ktoré vzniknú po podpise zápisnice o mediácii. Podľa citovaného článku dohoda rodičov má právne účinky konečného rozsudku. Pokiaľ súd prvej inštancie mediačnú dohodu rodičov vyhlásil za právne nezáväznú, je potrebné tento jeho názor a rozhodnutie z neho vyplývajúce považovať za svojvoľné, nemajúce oporu v žiadnom predloženej, alebo súdom vykonanom dôkaze. Z obsahu spisu a odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že súd prvej inštancie takýto právny záver prijal bez akéhokoľvek spoľahlivého zisťovania obsahu cudzieho práva a zrejme aj bez dôkladného oboznámenia sa s obsahom mediačnej dohody. Pokiaľ otec spochybňuje dobrovoľné uzatvorenie mediačnej dohody, túto skutočnosť jednak v konaní nepreukázal, uzavretú mediačnú dohodu rešpektoval a výkon svojich rodičovských práv a povinností k maloletej vykonával v súlade s ňou. Otec uzavrel mediačnú dohodu s matkou, na základe ktorej bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti matky, čím akceptoval pobyt maloletej v U., o čom jednoznačne svedčí aj fakt, že sa návratu maloletej na územie Slovenskej republiky nedomáhal.

11. Odvolací súd neprihliadal na námietky matky týkajúce sa odňatia možnosti konať pred súdom s poukazom na ust. § 329 ods. 1 C.s.p.. Z obsahu spisu vyplýva, že matke boli súdom prvej inštancie doručené všetky listiny a dôkazy nachádzajúce sa v spise, ktoré boli preložené do jej materinského jazyka.

12. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 388 C.s.p., zmenil, a návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

13. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 C.m.p..

14. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednomyseľne, pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).